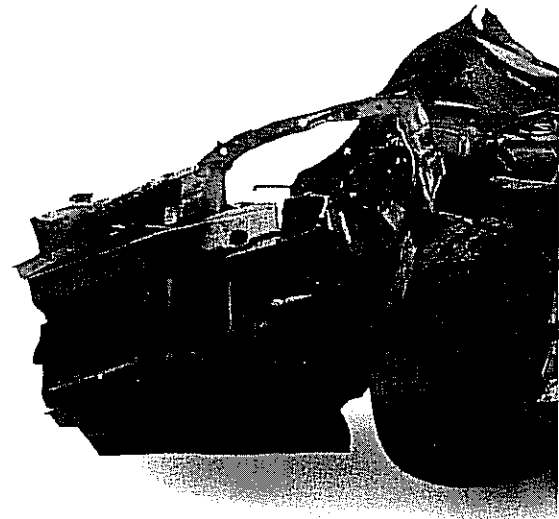

Werkgever aansprakelijk voor schade

Eén van de onderdelen van het arbeidsrecht waarover de meest aansprekende voorbeelden te vertellen zijn, betreft (helaas) de aansprakelijkheid van de werkgever voor ongevallen van de werknemer.

Deze aansprakelijkheid van de werkgever gaat ver. Als de werknemer stelt en bewijst dat hij schade heeft opgelopen door of tijdens zijn werk (wat bij een arbeidsongeval natuurlijk niet erg moeilijk is), is het aan de werkgever om één van twee dingen te doen om aan aansprakelijkheid te ontkomen. De werkgever kan bewijzen dat hij alles heeft gedaan wat mogelijk is om schade voor de werknemer te voorkomen. Dat blijkt in de praktijk niet gemakkelijk. Achteraf is er immers bijna altijd wel iets te bedenken dat de werkgever had kunnen doen om de schade te voorkomen. Maar bij huis-, tuin- en keukeningevallen, zoals de werknemster die met een scherp mes een broodje open wilde snijden maar in haar hand sneed en vervolgens distrofie aan die hand opliep, is de werkgever volgens de Hoge Raad niet snel aansprakelijk.

Het tweede wat de werkgever kan doen om aan de schade te ontkomen, is te bewijzen dat de schade het gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid. Opzet is bijna nooit aan de orde. Dat vereist dat de werknemer het doel had om schade op te lopen, hetgeen zelden het geval zal zijn. Bewuste roekeloosheid is eveneens niet snel aan te nemen. De werknemer moet dan niet alleen roekeloos handelen, maar zich direct voorafgaande aan de handeling ook van die roekeloosheid bewust zijn geweest. De werknemer op de bouwplaats die zich, om stoer te doen, een stukje omhoog liet trekken door een takel die door een kraan werd opgetrokken om weer los te laten als hij een klein stukje omhoog getrokken zou zijn, handelde wel bewust roekeloos. De werkgever hoefde de schade die de werknemer vervolgens opliep niet te vergoeden. De takel was door de wind weggeblazen naar een plek waar de werknemer niet veilig kon landen. Hij liet pas los toen de afstand naar de grond veel te groot was geworden.

De vergaande aansprakelijkheid van de werkgever voor schade die de werknemer bij ongevallen oploopt, hangt volgens de Hoge Raad samen met de verantwoordelijkheid die de werkgever heeft om de werkplek veilig in te richten. De werknemer van de Stichting Reclassering Nederland die zijn werkgever aansprakelijk wilde stellen voor de schade die hij opliep doordat 's avonds thuis bij hem werd aangebeld en die na het openen van de deur door een 'cliënt' werd getraakteerd op een paar flinke klappen op zijn hoofd, ving dan ook bot met zijn stelling dat de werkgever aansprakelijk was voor zijn schade omdat de werkgever had nagelaten hem te instrueren een knip op de deur te laten aanbrengen. De werkgever had volgens de Hoge Raad geen zeggenschap over de thuissituatie van de werknemer en kon dus ook niet aansprakelijk zijn. En de chauffeur die met een vrachtauto op een bouwplaats moest zijn en bij het uitstappen uit zijn auto met zijn voet op een steen kwam en daardoor letsel aan zijn enkel opliep, kon de werkgever niet aansprakelijk stellen. De werkgever had

door verkeersongeval werknemer

namelijk geen zeggenschap over de bouwplaats. Die was namelijk niet van de werkgever. Zelfs als de werkgever aan de bovengenoemde aansprakelijkheid weet te ontkomen, is hij nog niet gevrijwaard van de verplichting de schade van de werkgever te vergoeden. Op grond van 'goed werkgeverschap' kan de werkgever toch nog tot schadevergoeding worden veroordeeld. Dit kan zich met name voordoen bij verkeersongevallen. Omdat die zich meestal op de openbare weg (en dus buiten de werkplek) voordoen, zal de werkgever niet snel aansprakelijk zijn wegens schending van de zorgplicht. In een aantal recente arresten heeft de Hoge Raad bepaald dat de werkgever niet steeds voor schade aansprakelijk is op grond van goed werkgeverschap. Maar de Hoge Raad heeft ook geoordeeld dat de werkgever aansprakelijk is als de werknemer tijdens zijn werk aan het verkeer deelneemt en schade oploopt als de werkgever niet heeft gezorgd voor een behoorlijke verzekering van die schade. De Hoge Raad overweegt uitdrukkelijk dat dergelijke verzekeringen (ongevallenverzekeringen of

schadeverzekeringen inzittenden) voor iedereen beschikbaar en betaalbaar zijn en dat van de werkgever daarom verlangd kan worden dat hij voor een behoorlijke dekking zorg draagt. Bij gebreke daarvan is de werkgever aansprakelijk. De eerste gevallen waarin de Hoge Raad tot deze uitspraak kwam, betroffen automobilisten. Inmiddels heeft de Hoge Raad bepaald dat dezelfde verplichting geldt voor werknemers die tijdens hun werk als fietser of voetganger aan het verkeer deelnemen. Voor schade tijdens woon-werkverkeer is de werkgever niet aansprakelijk en die schade hoeft de verzekering dus niet te dekken, maar als het woon-werkverkeer mede een zakelijk element in zich draagt (zoals het ophalen van collega's, of het rijden naar een andere dan de gebruikelijke werkplaats), dan is de werkgever weer wel aansprakelijk. Het is dus zaak voor werkgevers om na te gaan of zij hun verzekeringsdekking op dit punt in orde hebben.

mr. J.P.M. van Zijl,
advocaat te Tilburg ■